

Lausunnot juomavesidirektiivin toimeenpanon asetuksista

Viite: VN/27825/2022

Sosiaali- ja terveysministeriö

Yleistä

Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä HSY kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto juomavesidirektiivin kansalliseksi toimeenpanemiseksi annettavista asetuksista.

Pidämme lakimuutosten valmistelua pääsääntöisesti onnistuneena. Valmistelun aikataulu on ollut tiivis, mistä syystä kommentointiaikaa jäi rajallisesti. Lainsäädäntö astuu voimaan jo 12.1.2023 ja tässä aikataulussa on niin ikään haastavaa siirtyä vaatimusten mukaiseen toimintaan. Korostammekin, että kun lainsäädännön muutokset ovat valmiit, laaditaan viipymättä niiden toimeenpanoa selkeyttämään kattavat soveltamisohjeet vesihuoltolaitosten käyttöön.

Valtioneuvoston asetus terveydensuojeluasetuksen (1280/1994) muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Valtioneuvoston asetus talousveden tuotantoketjun riskienhallinnasta

3 §:

Riskienhallintasuunnitelma voi sisältää sellaista vesilaitoksen toimintaan liittyvää tietoa, jota voitaisiin käyttää laitoksen toiminnan tarkoitukselliseen vahingoittamiseen. Ehdotamme pykälään lisättävän, että vesilaitoksen riskienhallintasuunnitelma ei ole viranomaisten toiminnasta säädetyn lain mukainen julkinen dokumentti.

Vedenottopisteiden sijaintitietoja ei myöskään tule julkaista eikä raportoida EU:lle. Lain säätäjän tulee myös varmistaa, että tietoja yhdistelemällä ei mahdollisteta kriittisten toimintojen tai palveluiden sijaintitietojen julkistumista.

Riskienhallintasuunnitelmaan tulee asetuksen mukaan sisällyttää tiedot sellaisten vedentuotantoketjussa käytettävien tuotteiden materiaaleista, jotka ovat kosketuksissa talousvedeksi tuotettavan veden ja talousveden kanssa. Käytännössä vanhemmilla vedenkäsittelylaitoksilla ja verkoston osissa kyseisen tiedon saatavuus voi olla vaikeaa.

3-5 §:

Talousvettä toimittavan laitoksen tulee asetuksen mukaan laatia riskienhallintasuunnitelma, tehdä riskinarviointi ja riskienhallintaa myös käyttämiensä raakavesien osalta. On huomioitava, että tämä edellyttää yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa, sillä vesihuoltolaitoksella ei ole käytössään kaikkea tarvittavaa tietoa kattavaan riskien arviointiin, eikä vesihuoltolaitos voi myöskään vastata riskienhallinnasta tilanteissa, joissa ei ole itse riskin aiheuttaja. Asetuksessa tulisikin tuoda esiin riskien aiheuttajien rooli raakavesien riskienhallinnassa.

Liite 2.

Pilaaja maksaa periaatteen mukaisesti raakaveden laadulle riskiä aiheuttavien toimijoiden pitää ensisijaisesti vastata raakaveden laadun tarkkailusta oman toimintansa mahdollisten vaikutusten seurannan osalta. Asetusesityksen mukaan kaikki raakavesitarkkailu tulee kuitenkin vesilaitoksen vastuulle ja veden käyttäjien maksettavaksi.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1352/2015) muuttamisesta

6 § Valvontatutkimusohjelma

Valvontatutkimusohjelma tarkistetaan asetuksen mukaan vähintään kerran kuudessa vuodessa. HSY pitää päivitysväliä pitkänä, mutta tunnistaa, että asetuksesta riippuen ohjelmaa voidaan tarvittaessa päivittää useamminkin.

Asetuksessa olisi hyvä täsmentää, koska lausuntoa pyydetään aluehallintovirastolta. Sanamuoto ”lausunto pyydetään tarvittaessa aluehallintovirastolta” on epäselvä.

Valvontatutkimusohjelman toimituksessa tulee huomioida, että ohjelma voi sisältää myös sellaista vesihuoltolaitoksen toimintaan liittyvää tietoa, mikä ei ole julkista.

7 § Näytteenottosuunnitelma

HSY pitää hyvänä täsmennyksenä, että epäillyn tai todetun talousveden saastumisen yhteydessä on tarvittaessa määritettävä myös muita kuin näytteenottosuunnitelmaan sisältyviä muuttujia ja tutkittava veden laatua lisänäyttein.

10 § Tutkimusmenetelmät

HSY pitää tärkeänä täsmennyksenä, että epäillyn tai todetun saastumistilanteen yhteydessä voidaan käyttää myös muita laboratoriomääritysmenetelmiä kuin asetuksen liitteessä III määritellyjä menetelmiä.

22 § Tiedottaminen tietoverkossa

Pykälän mukaan talousvettä toimittavan laitoksen tulee julkaista verkossa (tulkitaan, että omilla verkkosivuillaan) 2 momentissa tarkoitettujen vedenjakelualueiden osalta yhteenveto ja tilastotiedot saamistaan talousveden laatua, valvontaa ja saatavuutta koskevista vedenkäyttäjien valituksista.

HSY näkee, että yhteenvedon sisältöä tulee tarkentaa soveltamisohjeella. Lisäksi sana valitus on tulkintamielessä epäselvä, se ehdotetaan korvattavaksi esimerkiksi reklamaatio-sanalla.

Liite 1, taulukko 4, kohta "Muut huomautukset"

Sähkönjohtavuutta koskeva huomautus 5) Pitoisuudella tarkoitetaan muuttujan arvoa 20 °C lämpötilassa. Huomautamme, että yleisesti käytössä olevan menetelmästandardin mukaan muuttuja mitataan 25 asteessa ja huomautuksen mukainen toiminta edellyttää menetelmämuutosta kaikissa laboratorioissa.

Maa- ja metsätalousministeriö**Luonnos valtioneuvoston asetukseksi vesihuollon tietojärjestelmästä ja tiedottamisesta**

3 § Pyytämättä toimitettavat tiedot

Sanamuodoissa tulee selventää, että täyttykö asetuksen vaatimus, kun tiedot ovat verkossa saatavilla.

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriön asetus rakennusten vesi- ja viemärlaitteistoista annetun ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Helsingissä 25.11.2022

Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä

Veli-Pekka Vuorilehto

osastonjohtaja

Heli Härkki

yksikön päällikkö

Tuula Laakso

laboratoriopäällikkö